

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

- सूचना: १. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.१ अ) बाबराच्या आक्रमणावेळी भारतामधील राजकीय परिस्थितीचा आढावा घ्या.

किंवा

ब) औरंगजेबाच्या दक्षिण धोरणाचे मूल्यांकन करा.

प्र.२ अ) मुघलांच्या महसूल धोरणावर सविस्तर लिहा.

किंवा

ब) मुघलांच्या केंद्रीय आणि प्रांतीय प्रशासन व्यवस्थेचे परिक्षण करा.

प्र.३ अ) छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या स्वराज्य स्थापनेस कारणीभूत ठरलेल्या घटकांचा मागोवा घ्या.

किंवा

ब) छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या प्रशासन व्यवस्थेचे मूल्यांकन करा.

प्र.४ अ) मुघलकालीन सामाजिक - आर्थिक जीवन स्पष्ट करा.

किंवा

ब) मुघल काळातील कला आणि स्थापत्यकलेच्या क्षेत्रात झालेल्या प्रगतीचे वर्णन करा.

प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) सम्राट अकबर

ब) मनसबदारी पद्धत

क) छत्रपती संभाजीची कामगिरी

ड) दिने - ए - इलाही

*****

T98P/

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. All questions are compulsory.
2. All questions carry equal marks.

Q.1 a) Review the Political Conditions of India on the eve of Babur's invasion.

OR

b) Evaluate the Decean Policy of Aurangzeb.

Q.2 a) Write in detail the revenue policy of the Mughala's.

OR

b) Examine the Central and Provincial administrative system of Mughala's.

Q.3 a) Trace the factors that led to responsible for the foundation of Swaraj by Chhatrapati Shivaji Maharaj.

OR

b) Assess the administrative system of Chhatrapati Shivaji Maharaj.

Q.4 a) Explain the Socio – Economic life during the Mughal Period.

OR

b) Describe the progress of Arts and Architecture during the Mughal rule.

Q.5 Write short notes on any two of the following.

- Emperor Akbar
- Mansabdari system
- Achievements of Chhatrapati Sambhaji
- Din – I – Ilahi

*****